

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I.

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I.

Рік LIII. Ч. 64. Нью-Йорк і Джерзі Сіті, субота, 31. березня 1945. No. 64. New York and Jersey City, Saturday, March 31, 1945. Vol. LIII.

ОРИГЕНТИ в Заученнях Державах Америки.

Тел. „Свобода“: BERgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America,

ОРИГЕНТИ в Заученнях Державах Америки.

Тел. У. Н. Союзу: BERgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

Америка й Совети малиб дістати по три голоси у Сан Франсиско

РОСІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ГОЛОСУ ЗА УКРАЇНУ Й БІЛУ РУСЬ

Після оприлюднення поголосок про домагання плюральності голосів для американської й советської делегації у Сан Франсиско відбулися у Вашингтоні поспішні конференції між департаментом стейту і президентом Рузвелтом, а окремо з советським амбасадором Андрієм Громиком. Після того оприлюднено з Білого Дому такий комунікат:

„Советські представники вчасі конференції в Ялті висловили бажання, щоб на конференції Об'єднаних Держав у Сан Франсиско вони могли піднести справу заступництва для Української Советської Республіки і для Білоруської Советської Республіки в асамблеї пропонованої організації Об'єднаних Держав.

„Советські представники звернулися з проханням до американської і британської репрезентації на конференції в Ялті, щоб вони підтримали цю пропозицію, коли вона буде поставлена на конференції Об'єднаних Держав у Сан Франсиско. Вони згодилися так зробити, але американські представники заявили, що й Америка зажадає теж три голоси для себе на випадок, коли Об'єднані Держави згодяться признати советським республікам три голоси.

„Бритійські й советські представники тоді заявили, що вони не будуть підносити ніяких замітів проти того, щоб Злучені Держави і її посілості дістали три голоси в асамблеї, коли цього зажадають.

„Ці розмови в Ялті відносяться до того, щоб це питання віддати під рішення конференції у Сан Франсиско, де западе остаточне рішення”.

Після того, як цей комунікат появився в пресі, в цілому краю, а особливо у Вашингтоні, повстало заворушення умів. У політичних колах почали дебатовати цю справу, одні ставляться до цієї пропозиції прихильно, інші вороже. Крім цього почали зміцняти вирішати питання, які то ще інші тайні умови заключено на Кримській Конференції.

В дипломатичних колах викликала деяке занепокоєння вістка, що в складі советської делегації до Сан Франсиско нема міністра закордонних справ Вячеслава Молотова, бо це вказувало на легковажність конференції.

ЛЮБКА КОЛЕССА В НЬО-Йорку

Славна українська піаністка, Любка Колесса, що тепер учити на Торонтоському університеті, грала в Нью-Йорку з оркестрою на стації W.A.B.C., на годині компанії Сквіб. Замовлені є теж два виступи на осінь, один з оркестрою на концерті, а другий на її власнім концерті. Тепер вона докінчує чотиромісячний радіовий контракт з Кенедіен Бродкестінг Корпорейшен, згідно з яким грає на радіо кожного понеділка. Потім гратиме ще два місяці що вітвірка з іншою радіовою стації.

В ПОШАНІ ПРАЦІ

В Отаві, Канада, відбувся в салі читальні Просвіта бенкет в честь проф. В. Біберовича, на який прибуло місцеве українське громадянство та чимало наших вояків. Господарем був о. Й. Жан, парох. Як пише „Канадійський Фармер” пошановано професора Біберовича за те, що перебувши до Отави „своєю культурно-освітньою працею в греко-католицькій громаді значно підвищив рівень національної свідомості”, а теж піднесено його заслуги як народнього діяча і журналіста, що теж дописує час від часу і до англійської преси.

ДІСЦЕЗАЛЬНА ЗБІРКА НА ДОПОМОГУ УКРАЇНЦЯМ

Український греко-католицький Епиеконський Ординаріат у Філадельфії дістав від Апостольського Делегата архієпископа А. Г. Чіконіяння посвідку на отримання \$7,919.58, котрі то гроші були зібрані в українських католицьких церквах Заучених Держав на допомогу потерпілим братам в Європі. Архієп. Чіконіяні повідомляє, що радо перешле ці гроші до Святішого Вітця, щоб їх розділив згідно з намірами жертводавців.

НОВИНКА В ПОЛЬСЬКІЙ ГАЗЕТІ ПРО НЕВДОВОЛЕНИХ УКРАЇНЦІВ

Ньюйорський „Нови Свѣт” з 27. березня поміщує голоси про польську справу. Між ін. поміщує виїмок із статті Бертрама Д. Волфа, поміщеної в журналі „Камон Сенс” за березень. У статті говориться про переслідування українців під Польщею, та не „зважаючи на те” — пише Волф — „галицькі українці були більше проти Росії ніж проти Польщі”.

Перша армія відрізає Рурцину

БЕНЕШ ГОДИТЬСЯ НА ПЛЕБІСЦИТ У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ

Чехословацькі кола в Лондоні дістали з Москви вістку, що на основі розмов президента Бенеша з маршалом Сталіном державна приналежність карпатської України буде вирішена загальним голосуванням населення. Коли скінчиться війна парід Карпатської України має вирішити, чи хоче остатися далі в злуці з Чехословаччиною, чи має злучитися з Україною під Советами. Бенеш заявив, що навіть, колиб населення рішило прилучити Карпатську Україну до Советів, це в нічому не змінить добросусідських відносин Чехословаччини до Советського Союзу.

ПОМЕР АКАДЕМИК ВОЛОДИМИР ВЕРНАДСЬКИЙ

Московська „Правда” подає вістку, що в Москві помер у 82-річчя життя академик Володимир Іванович Вернадський.

Володимир це батько Юрія Вернадського, професора історії в університеті Єйл, що написав по англійськи твір „Богдан — Гетьман України”. Володимир Вернадський це людина світової слави, відомий мінералог та знавець раду. Він був професором Московського університету, а коли в Києві повсталі Всеукраїнська Академія Наук, він став першим її президентом.

КОЗАКИ ВЛАСОВА ДАЛЬШЕ ТРИМАЮТЬ З ТІТЛЕРОМ

Контрольований нацистами комітет „Народня Сербія” проголосив по радіо, що російський генерал Андрій А. Власов на засіданні „Визвольного Комітету Російських Народів” заявив, що він стоїть у зв'язку з офіцерами Червоної Армії, які рішили воювати проти большевизму. Власов мав сказати, що „хвилина загальної боротьби російських визвольних армій принесе большевикам справжню несподіванку”.

ЗАПОВІДАЮТЬ ДОПОМОГУ АВСТРИЙСЬКИХ ПАТРІОТІВ ЧЕРВОНІЙ АРМІЇ

Речник „Австрійського Свобідного Руху” у Лондоні заявив, що як Червона Армія вступить до Австрії, їй піде на допомогу партизанкою 10,000 австрійських патріотів, зорганізованих у так звані зелені кадри, що об'єднують членів-робітничих юній, партій Християнсько-Соціальної, Демократичної й Комуністичної, католицької церкви й безпартійних.

Перша Американська Армія й Бритійська 21. Військова Група під генералом Монгомері вже просто відрізали від Райху головну промислову округу Німеччини, Рур.

Бритійська Сема Пандирна Дивізія посувається скоро по рівнині Вестфалії та знаходиться вже на схід від Мінстера.

Всі інші альянтські армії шоробили в четвер теж надзвичайні поступи проти Німеччини.

ВЖЕ Й ГЕБЕЛЬСОВИ

ВВИДУЄТЬСЯ КОНЕЦЬ

Нарешті вже й німецькі радіо-ві пропагандисти натякують на скорий кінець німецького воєнного спротиву. Генерал Дітмар, речник німецького генерального штабу, заявив у четвер у своїм тижневім огляді воєнних подій, що боротьба за Гітлерівський Райх дійшла до роздоріжжя.

З порівняння радіових звідомлень різних стацій у Райху видно, що д-р Геббельс не може вже їх усіх контролювати та давати вчас інструкції, що говорити.

СОВЕТСЬКИЙ СОЮЗ ІМЕНУЄ ПРЕДСТАВНИКІВ

Москва подала склад своєї делегації на конференцію в Сан Франсиско. На чолі її буде стояти Громико, советський амбасадор у Вашингтоні.

Це, що на чолі делегації не поставлено Молотова, комісара заграничних справ, викликало в Вашингтоні вражіння, що Москва не покладає великих надій на конференцію. Інші припускають, що вона невдоволена з повільного поступу розвязки польської справи.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПРЕДСТАВНИЦТВА ДЛЯ ІТАЛІЇ

Італійські організації в Америці віднесли до президента Рузвелта з домаганнями признати для Італії представництво на сан-франсискій конференції. На чолі комітету, що предложив резолюцію, стоять: Люджі Антоніні, президент Італійсько-Американської Робітничої Ради; судді Пекора й Джіаконе; та Семюел Шор, віцепрезидент Ліберальної Партії. Сказано в заклику делегації, що держави, багато менше демократичні від Італії, будуть запрошені на конференцію. Комітет каже, що представлені ним організації мають 2 мільйони членів.

ВІЙНА Й УКРАЇНСКА ДЕМОКРАТІЯ

Такий є наголовок книжки проф. Григорієва, що вийшла англійською мовою в Торонті, згідно з тим, що подає „Канадійський Фармер”.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ЗА РЕПРЕЗЕНТАЦІЮ УКРАЇНЦІВ НА КОНФЕРЕНЦІЇ У САН ФРАНСИСКО

Виглядає, що американці та канадійці українського роду таки щось можуть зробити для об'єкшення долі українського населення в Європі, коли лише не „спустяться на дно, щоб не тратили сил” — як говорить народня сміховинка. Як зразок такої праці треба занотувати півгодинну промову посла Антона Глинки із округи Вегревил, у провінції Алберті, виголошену в канадійському парламенті в Оттаві в понеділок 26. березня 1945. при дебаті над висилкою делегатів з Домінії Канади на міжнародну конференцію у Сан Франциско.

Посол Глинка на вступі заявився за висилку делегації, а при цій нагоді вказав, яке становище канадійська делегація повинна зайняти при обговоренні за безпеки миру. Він пригадав, що одною з найважливіших небезпек війни є поневолення народів, як от поневолення українського народу.

Дальше згадав про велику пощич Росії у виборенні перемоги Об'єднаних Держав над німцями. „Але ми повинні пам'ятати, що ба-

гато маємо при тім завдячувати притоптаним націям, які досі ще не зазнали світла свободи”. До цих націй зарахував Глинка і українців, а для зясування їх заслуг для перемоги Советів відчитав відповідний уступ Едгара Снова із тижневика Сатердей Івнинг Повст(п. з. „Ди Юкрейн пейс ди бил”).

Перечитавши цю статтю, сказав пос. Глинка, що велика більшість народів, які говорять по англійськи, не знає, що „українці були їх тихими союзниками”. Щоб дати признання цим українцям, бесідник поставив домагання, щоб на світовій конференції дати їм заступництво. „А в справі цього заступництва я раджу, щоб запросити Комітет Українців Канади і Український Конгресовий Комітет із Злучених Держав до вислання своїх делегацій на світову конференцію, щоб вони там представили українську справу”.

Треба лише бути вдячним послови А. Глинці, що так уміло і вітверто поставив в парламенті Канади спосіб оборони прав поневоленого українського народу.

„ЗРАДНИКИ Й СЛАБОДУХИ”

Як доносять з Німеччини, цидий край тепер всіяний шибеницями, на котрих нацистичний уряд збирається повісити „зрадників і слабодухів”. Під зрадниками й слабодухами нацистичний уряд розуміє цивільних людей, які не хочуть слухати приказу нацистичного уряду до цивільного населення битися до останньої краплі крові проти наступаючих аліантських військ.

Ці шибениці є останнім вимовним свідоцтвом благословенства нацизму для Німеччини. Вони є передусім доказом, що німці не хочуть воювати партизанами проти аліантських військ. Німці не приймають нацистичного приказу, що й цивільна людина має ставити збройний опір окупційним військам; як справжні німці, вони почувають, що воляки за рідний край мають мати для цього уніформ правильної армії.

Зрештою німці мають ще певно інші поважні сумніви проти нацистичного приказу. Вони можуть знати, що навіть правильна армія воює тільки так довго, поки вона має надію на перемогу. З хвилиною, як команда армії переконалася, що їй війни виграти не можна, вона повідомляє про це уряд і цей обов'язаний чим-

скорше воєнні кроки застановити, зробивши з ворогом мир, або примиря, аби не проливати задармо народньої крові. В даний мент уже й німецькі воляки знають, що їм війни виграти не можливо. Нацистичний уряд це признав, коли його радіо говорило волякам Айзенговеру, що чим далі, тим стає ясніше, що перемога опиниться по стороні Аліантів. Отже тепер вести далі війну є зайво. З німецького боку дальша війна це просто національне себегубство.

Чомуж німецький уряд війну всетаки далі веде? Веде її далі тільки тому, бо нацистичний провід, що править краєм і армією, не хоче скласти зброї, а не хоче він скласти тому, бо він знає, що йому зараз прийдесться відповідати перед судом як воєнним злочинцем. Отже щоби рятувати власну шкіру, нацистичний провід ставить по всій Німеччині шибениці, аби на них вивішати тих, що не хочуть далі вести програної вже війни й проливати бездумно німецької крові. Кожному ясно, хто тут є зрадником Німеччини й слабодухом. Можливо, що це ясно навіть німцям, котрим професори на нацистичну команду зперували мозки до мозку вола.

З КОЛОМІЙ

Советські джерела подають „лист з Коломиї” Б. Галаганова. Згадується в ньому за сформування трупи державного обласного українського театру, що вже зачав підготувати виставу „Корневільських Дзвонів” і „Запорожця за Дунаєм”. Далі згадується за заснований Володимиром Кобринським український музей „Гуцулія”, що мав до 8,000 експонатів, з чого багато знищили мадяри, Кобринський, що має 70 років, далі пильнує музею і доповнює тим, що ще можна захопити з гуцульської старини. Згадується ще за балетмайстра Ярослава Чуперчука, талановитого танцюриста, що „зумів обережно схоронити і передати самобутню красу пастуших і хоровадних танців-ігор, красивих як сама природа Карпат, де вони зародились... він виріс і виховався в горах, любить і знає хореографічну і пісенну творчість свого народу... виконує по майстерськи складний танець з батоном, збудований на швидких і різних переходах від журби до бурхливої радості, які вимагають від артиста справжніх танцювальних і драматичних спосібностей”.

Ще виступають солістка балету Ліда Янишевська та співачка Романна Клапоушак. Євген Тисек є диригентом українського хору і симфонічної оркестри. Згадується за перший „концерт гуцульського балету” в Коломиї, ро був „пишним і красивим”. Зі сцени співають „Пісню про Дніпро” та „Вечір на реїді”, записані музикантами „прямо на вулиці від проходячих по вулиці бійців”.

УКРАЇНЦІ „ВЕЛИКОМУ СТАЛІНУ”

Советські джерела подають, що советська газета „Правда” видрукувала велику поему п. н. „Слово великому Сталіну від українського народу”. До цієї поєми газета написала ще й редакційну статтю, в якій каже, що ту поему „підписало 9,316,937 трудящих Української Радянської Соціалістичної Республіки”, та що від нею „думкою підпишуться люди, які ведуть у себе боротьбу за незалежність і свободу свого народу, за перемогу справжньої демократії...”

От раз глум!

УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС В ПАРИЖІ

Заходами і під редакцією пароха українсько-католицької церкви о. Е. Перідона почав виходити в Парижі український часопис „Вістник”. З нього довідуємося, що при церкві співпрацює ще другий священник, а це о. Іван Леськович, родом гали-

КАЛЕНДАРІ НА 1945 РІК

Ювілейний Календар Сурми \$1.00
Календар Кан. Фармера з церковним уставом 50
Календар Нового Шляху 55
ВСІ ТРИ ЗА ДВА ДОЛЯРИ
Ukrainian Quarterly No. 2 1.00
Каталог Сурми даром. Замовлення посилайте на адресу:
SURMA
11 E. 7th ST., NEW YORK 3, N. Y.

чанин, вихований у Канаді. („Будучність Нації”).

65-АКРОВА ФАРМА

6 акрів ліса, новий дім на 7 кімнат, велика барна і інші будинки, 4 дійні корови, 5 ялівків, 100 курей, що несуть яйця, і 100 молодих курчат, 2 безроги, новий трактор і вся фермерська машинарія. Фарма мусить бути продана тому, що спільники цієї фарми мусять розійтись.

МАЄМО також багато інших фарм в добрих околицях.

JOSEPH BEKARCIAK
REAL ESTATE BROKER
112. EAST 7th STREET
NEW YORK 3, N. Y.

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга шира і чесна
801 Springfield Avenue,
corner Harrison Place
IRVINGTON, N. J.
Phone: ESsex 3-9090

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.
ОБСЛУГА НАКРАЩА
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 East 5th St.,
NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН

І вище. ОБСЛУГОВУЄМО В ПЕРТ-АМБОЙ І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MEtrose 5-687